

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 4. Quo ordine cooperantes tenentur ad restitutionem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

tiâ tenentur impedire, ex communi obligantur in defectum aliorum ad restitutionem in solidum: quia sunt causa iniusta totius damni post alios; nam causa permissiva damni contra debitum iustitiæ, est vera illius causa iniusta, cum potuisset, & debuisset ex iustitia impedire, nec tamen impedivit, unde violavit ius, quod alter habebat, ut eius damnum impediret, quod proinde ei merito imputatur.

Q. 4. Quo ordine cooperantes tenentur ad restitutionem?

Resp. Inter obligatos in solidum hic ordo ex communi Doctorum sententiâ, servandus est.

1. Loco, & ante omnes tenetur is, apud quem res aliena existat in se: nam qui rem alienam in individuo habet, tenetur eam restituere ratione rei acceptæ, ideòque primariò: res enim aliena, quamdiu existat in se, per se debetur Domino, sempérque clamat pro eo.

Quòd si res aliena jam non existat in se, & is ad quem pervenit, consumpsit, aut alienavit eam mala fide, sciens aut saltem dubitans esse alienam; tunc adhuc ante omnes tenetur ejus pretium restituere; quia *Pro possessore habetur, qui dolo desit possidere.* Reg. Jur. 36. in 6. & quia nova injuria, quam fecit alienando, vel consumendo, non liberat eum à restitutione primo loco facienda, perinde, ac si rem haberet. Alioqui ex iniquitate sua commo-
dum

dum reportaret. Deinde cum ex re aliena sciens, ac volens præ cæteris commodum perceperit, æquum est, ut præ cæteris restituere teneatur.

Si verò rem alienam habens eam consumpsit alienative bona fide, ignorans esse furtivam; is non tenetur restituere, nisi quantum ex ea re factus est ditior, cum fuerit possessor bonæ fidei. Ad hoc tamen primo loco tenetur, quia quoad hoc habet rem alienam in æquivalenti, & ex ea præ cæteris commodum percepit. Quare si alter damnum compenset, is, ad quem res furtiva pervenit, tenetur huic restituere rem, si adhuc existet, vel ejus pretium, si mala fide consumpsit, vel quantum ex ea ditior factus est, si consumpsit bona fide: nam jus Domini translatum est in eum, qui damnum compensavit.

Secundo loco Mandans, seu jubens: quia est causa magis principalis; executor verò se habet ut ejus instrumentum: nam damnum non solum jubentis motione, sed etiam nomine, & autoritate executori necessitatem quamdam moralem imprimente fit. Item qui fraude induxit, vel metu, aut vi coëgit, & cui alter non est ausus contradicere: nam injustè conjecit executores in obligationem restituendi, eisque, & damnificato injuriam intulit: & sic debet executores indemnem servare, ideòque prius resarcire totum damnum inde

inde secutum. Quare si ii restituerint, nihil tenetur executor eis rependere.

Eodem etiam, quo jubens loco, tenetur is, qui suo nomine damnum fieri rogavit, aut suavit; nam hoc ipso, quod rogavit, aut suavit suo nomine fieri, censetur in se totum onus restituendi suscepisse, & se habet instar mandantis. Præterea is, cujus nomine fit damnum, est causa principalis, quæ instar finis, & efficientis moralis movet cæteras: ergo ante cæteras tenetur. *Lessius.*

Tertio loco tenetur Executor, quia est causa principalis post mandantem, cæteri vero sunt causæ secundariæ: nam magis suo nomine influit in damnum, & illud immediatius attingit, quàm illæ aliæ causæ. Deinde quod hæ causæ faciunt, id faciunt ut quodam modo servientes executori. Si tamen plures inter se inuito consilio communem inimicum impetant, & unus ex eis illum occidat, vel ejus domum incendat; omnes æqualiter restituere tenentur; quia omnium nomine damnum factum est, omnes sunt participantes.

Quarto loco, & in priorum defectum, cæteræ causæ positivæ, nempe consulens, consentiens, laudans, receptans, adjuvans, tenentur singulæ ad suam partem secundum proportionem suæ cooperationis, & quidem æque primò ratione suæ cooperationis, sine ordine inter se. *Est communis.* quia una non est cooperata ad damnum mediante altera, & ut
instru-

instrumentum alterius, vel alterius nomine, sed unaquæque per se in suo ordine: unde una non est magis, vel minus principalis causa respectu alterius. Ergò si mandans, vel executor non restituat, omnes istæ causæ secundaria tenentur pro rata restituere; majorem quidem portionem, quæ magis, minorem verò, quæ minus cooperata est. Tenetur tamen quælibet totum restituere in defectum aliarum.

Si tamen executor nomine omnium damnus intulit, omnes simul tenentur primo loco: quia illorum causâ factum est, & consentiendo ut sic fieret, tacitè in se receperunt obligationem restituendi. Executor verò ut executor tenetur tunc 2. loco, nisi sit etiam unus illorum quorum causâ factum est, tunc enim tenetur simul cum aliis.

Ultimo loco, post omnes causas istas positivas, & in earum defectum, tenentur causæ negativæ, seu non impediens damnus contra debitum justitiæ. Tum quia causa negativa minus, ac remotius ad damnus concurret, quàm positiva: nam causa positiva reipsâ creat positivè physicè vel moraliter damnus: negativa verò solum non impedit influxum positivæ. Tum quia negativa non tenetur ad restitutionem, nisi quia alius damnus intulit, nec refarcit: unde damnus passus non potest petere restitutionem à non impediente, nisi prius probaverit sibi damnus illatum esse.

esse, nec compensatum: ergò prius est alios non restituisse, quam causam negativam teneri ad restitutionem: ergò hæc tenetur solum in defectum positivæ. Si tamen contingeret damnificatorem ex consideratione præteritæ negligentæ superioris, vel custodis incitari ad damnificandum, tunc superior, vel custos non impediens non se haberet ut causa merè negativa, sed simul ut positiva; ideoque teneretur simul conferre in restitutionem cum causis positivis, & non post illas, ut notat De Lugo.

Porro inter causas negativas non datur ordo, quia neutra est instrumentum alterius, aut magis præcipua; nisi tamen una teneretur magis immediatè impedire damnum.

Q. 5. Quando plures sunt cause æquæ principales, vel æquæ secundariæ, quæ videantur æqualiter contulisse ad totum damnum, ad quid singulæ tenentur?

Resp. Tenentur æquas portiones conferre ad damni compensationem: nam cum æquæ principaliter cooperati sint ad totum damnum, æqualiter, & æquis partibus tenentur ad illius restitutionem. In defectum reliquorum quisque tenetur in solidum: quia quisque concurrat ad totum damnum, cum sit causa totius actionis damnosæ; ergo in defectum sociorum tenetur totum damnum resarcire.

Q. 6.